

Naturforvaltning 2004

Årsberetning

Ny årsberetning

Årsberetningen for den statslige naturforvaltning 2004 redegør for resultaterne og fremlægger de vigtigste nøgletal. Der er indbygget link i teksten til mere viden om de omtalte projekter.

- [Link til andre årsberetninger](#)

Mange projekter

I 2004 var det muligt at igangsætte mange projekter over hele landet. Det skyldes bl.a. indtægter fra salg af statsejede sommerhusgrunde i Vestjylland, refusioner fra EU for statslige skovrejsning og kommunal medfinansiering.

I alt har Skov- og Naturstyrelsen i 2004 afsat 171,6 mio. kr. til 125 projekter. 58 af årets projekter er anvendt inden for eller i direkte tilknytning til NATURA 2000 (internationale naturbeskyttelsesområder). 88% af årets bevillingsbeløb til naturgenopretning og naturpleje vedrører NATURA 2000.

Gennemførelse af projekter kan strække sig over flere år, bl.a. fordi der skal indhentes tilladelser fra forskellige myndigheder, arbejdsopgaver skal detailplanlægges, og der skal ske offentlige høringer, etableres brugergrupper mv. Anlægsarbejder, naturplejeindsats mv. kan også strække sig over flere år. Det betyder, at en række udgifter til de 125 projekter, der er bevilget penge til i 2004, først vil falde i 2005 og følgende år.

” ...Formålet med naturforvaltning er at bevare og genoprette store og små naturområder, at forbedre levedygtigheden for det vilde dyre- og planteliv og at forøge skovarealet – især med løvtræ og overvejende i bynære områder – samt forbedre befolkningens friluftsliv.

Redningsplan for laksefisken snæbel og indsats for vildlaksen

Som det største projekt i 2004 udarbejdede Skov- og Naturstyrelsen sammen med Sønderjyllands- og Ribe amter en indsatsplan for at redde den truede snæbel, som i dag kun findes i få sydvestjyske vandløb langs Vadehavet. Indsatsen vil bl.a. bestå af genslyngninger af åer og retablering af opvækstområder for fisken, samt fjernelse af spærringer som f.eks. dambrug. Indsatsen retter sig mod 4 vandsystemer: Varde Å, Sneum Å, Ribe Å og Vidå.

Der er afsat 35,2 mio. kr. naturforvaltningsmidler til at sikre en gennemførelse af Snæbelprojektet. Derudover er der medfinansiering fra EU på ca. 60 mio. kr. Bramming og Ribe kommuner, samt Sydvestenergi, Varde Å Fonden og Sydvestjysk Sportsfiskerforening bidrager også til projektet.

I 2004 blev der også ydet tilskud på 4 mio. kr. til et genbankcenter for vildlaks. Her skal den danske vildlaks opformeres, så bestanden kan overleve til levestederne – vandløbene – har fået en bedre naturtilstand. Centret kommer til at ligge i tilknytning til et kommende formidlingscenter for Skjern Å.

Sneum å, Sønderjylland

Andre projekter skal også hjælpe laksen. I 2004 blev der afsat 10 mio. kr. til konkrete projekter i medfør af den nationale forvaltningsplan for laks, som også blev færdig i 2004. Planen fremhæver bl.a. i hvilke vandsystemer, der er brug for genslyngninger, nye opvækstområder og fjernelse af spærringer, hvis vildlaksen skal kunne overleve i Danmark.

- [Link til mere om Snæbelprojektet](#)
- [Link til lakseforvaltningsplan](#)

Store nye overdrev på vej

Overdrev er en truet naturtype i Danmark. Bl.a. derfor har Skov- og Naturstyrelsen i 2004 købt den ca. 90 ha store Århus Plantage midt i Mols Bjerge. Formålet er bl.a. at rydde den nuværende nåleskov og genskabe store sammenhængende overdrevsarealer. På Møn er der erhvervet 6 ha agerjord i nærheden af eksisterende overdrev, som skal omdannes til overdrev. Planen er også her at skabe et større sammenhængende naturområde.

Aftale om hjælp til truede fugle

Miljøministeren indgik i 2003 en aftale med Dansk Ornitologisk Forening om at gøre en ekstra indsats for truede fuglearter. Aftalen retter sig blandt andet mod truede engfugle, hedehøgen og overvågning af de 200 vigtigste fuglelokaliteter. Der er afsat 2.800.000 kr. til aftalens gennemførelse i perioden 2004–2007.

- [Link til mere om engfugle](#)

Naturskoler, fyrtårn og sæludkig

Også en lang række friluftsp projekter er det blevet til i 2004. Det gælder bl.a. naturskoler og naturcentre ved Herstedhøje i Vestskoven, udvidelse af naturskolen i Rådved (Nordsjælland) og ny naturskole på Als (Sjelleruphus), som lokale kommuner har bidraget til. Danfoss-fonden har medfinansieret Sjelleruphus med blandt andet avanceret varme anlæg, der kan demonstrere udnyttelse af "grøn energi".

Sjelleruphus naturskole på Als

Hyllekrog Fyr, Lolland

Der er indrettet en opholdsbygning med sæludsigt på Læsø. Desuden har Skov- og Naturstyrelsen overtaget Hyllekrog Fyr på det sydlige Lolland fra Forsvaret. Fyret ligger 3 km ud ad en sandtåge med udsigt til hav og fuglereservat. Området er fredet. I de kommende år renoveres fyret, så publikum får god adgang til det unikke sted.

Herudover er en række projekter under "Fremtidens Grønne Hovedstad" sat i værk: Forbedring af opholdsarealer ved Skodsborg Strandpark, traktørsted på Vestamager, undersøgelse af muligheder for at nyttiggøre vestvoldens bygningsanlæg, visionsplan for Københavns befæstning og særlige indsatser for børn og unge.

- [Link til Fremtidens grønne hovedstad](#)

Stenhuset. Sæludkigspost på Læsø

Nye statsskove

I 2004 erhvervede Skov- og Naturstyrelsen de første 3 hektar til den helt nye statsskov i Greve Kommune. Skoven skal ligesom mange andre nye statsskove omkring hovedstaden fremme natur, friluftsliv og beskytte vigtige drikkevandsressourcer for indbyggerne i København. Greve Kommune og Københavns Energi medfinansierer skoven.

Ved Gørløse i Nordsjælland er de første 9,5 hektar erhvervet til et nyt bynært skov- og naturprojekt. Skævinge kommune er med i projektet. Også her medfinansierer Københavns Energi arealerhvervelsen.

Ved Glumsø er modtaget 44 hektar, svarende til ca. 88 fodboldbaner, vederlagsfrit fra Suså Kommune til et flot nyt bynært skov- og naturområde mellem Glumsø Sø og Vesterskov.

Vest for Skælskør anlægges også en ny statsskov med naturområder. Kommunen har vederlagsfrit overdraget 40 hektar højjord og strandengsarealer mod Storebælt. Skov- og Naturstyrelsen har erhvervet yderligere knap 60 ha. I de kommende år vil arealerne blive tilplantet og udlagt til åbne naturområder. Der er indgået samarbejdsaftale med Skælskør Kommune om projektet.

De nye bynære statsskove anlægges i samarbejde med lokale partnere. Der plantes primært løvtræer og en stor del af de nye statsskove bliver åbne græsarealer, ligesom tidligere vådområder genetableres. Det kan tage op til 30 år inden en ny statsskov har nået fuldt omfang.

Nyeste viden på området indikerer, at nye skove har mange fordele ift. beskyttelse af drikkevand. I Østdanmark dannes både bedre og sandsynligvis også mere grundvand under marker der tilplantes med løvtræer, end ved fortsat landbrugsdrift.

Andre væsentlige erhvervelser til statslig skovrejsning er ved Benløse Skov (Ringsted) og Kirkendrup skov (Odense).

I alt blev der afsat ca. 40 mio. kr. til nye statsskove i 2004.

- [Link til skovrejsning og drikkevand](#)

Nationalparker

I 2004 blev der afsat 9,2 mio. kr. til arbejdet med de 7 pilotprojekter for nationalparker i Danmark. Indsatsen er en del af de i alt 20 mio. kr. som i 2003 blev afsat til at undersøge mulighederne for at etablere nationalparker i Danmark. Friluftsrådet medfinansierer.

- [Link til mere om nationalparker](#)

Skælskør skov før tilplanting, Sjælland

Nøgleoplysninger

A. Fordeling af årets bevillinger til formål

	Natur	Skov	Friluftsliv	Kulturmiljø	Jagt- og vildtforvaltning	I alt
Mio. kr.	109,0	40,1	11,8	1,3	9,5	171,6
andel NATURA2000 i procent	88	0	43	0	0	56

Udgiftsbevillinger. Alene statens naturforvaltning.

B. Erhvervelser med naturforvaltningsmidler 1989–2004

Statslige erhvervelser med naturforvaltningsmidler i 1989–2004, kategoriseret efter overordnede formål med erhvervelserne. Mange erhvervelser kan opfylde flere formål. Undertiden sker der frasalg af overflødige bygninger og arealer. Opgørelsen baserer sig på tidspunktet for overtagelse af ejendommen. Der er således en forsinkelse i forhold til tidspunkt for bevilling til erhvervelsen, som er grundlag for tekstomtale og bevillingslisten. Erhvervelser angivet som areal i hektar (1 hektar = 10.000 m² svarende til ca. 2 fodboldbaner)

År (ha)	Natur (ha)	Skov (ha)	Friluftsliv (ha)	Kulturmiljø (ha)	Jagt- og vildtforvaltning (ha)	I alt (ha)
1989 – 1999	8.395	6.692	530	1	Ej gældende	15.618
2000	273	126	-29	5	Ej gældende	375
2001	230	225	56	2	Ej gældende	513
2002	171	187	209	2	Ej gældende	569
2003	520	98	241	0	0	859
2004	212	351	4	5	5	577
I alt 1989–2004	9.801	7.679	1.011	15	5	18.511

Fra 2003 blev en del af de statslige naturforvaltningsmidler øremærket til jagt- og vildtprojekter.

C. Samlet anvendelse af midler til naturforvaltning 1989–2004

<i>udgifter i mio. kr.</i> År	Bloktilskud til amterne *	Priskorrigeret bloktilskud	Anvendt af amterne #	Anvendt af staten [□]	I alt	Akkumuleret
1989	20,0	20,0	18,5	40,5	59,0	59,0
1990	26,0	26,0	19,7	93,2	112,9	171,9
1991	35,0	35,0	19,4	150,4	169,8	341,7
1992	35,0	35,0	66,0	146,4	212,4	554,1
1993	35,0	35,6	64,0	70,5	134,5	688,6
1994	35,0	35,6	61,3	98,2	159,5	848,1
1995	35,0	35,6	60,2	90,7	150,9	999,0
1996	35,0	37,1	71,0	101,8	172,8	1171,8
1997	35,0	37,7	73,0	107,8	180,8	1352,6
1998	35,0	39,0	70,0	81,0	151,0	1503,6
1999	35,0	39,9	91,9	130,1	222,0	1725,6
2000	35,0	41,2	98,8	130,5	229,3	1954,9
2001	35,0	42,3	91,9	121,5	213,4	2168,3
2002	35,0	43,8	119,0	100,1	219,1	2387,4
2003	35,0	45,3	100,0	66,6	166,6	2554,0
2004	35,0	46,0	100,0	111,5	211,5	2765,5
I alt	536,0	595,1	1124,7	1640,8	2765,5	

TABELLEN ER ÆNDRET IFT. TIDLIGERE ÅR

Grundet manglende oplysninger om den amtslige naturforvaltning kan det samlede forbrug pt. ikke beregnes.

* Frem til 1. Juli 1992 blev der givet et tilskud til amterne.

jf. "Amterne i naturen". Tallet er inklusive evt. bloktilskud. Anslået beløb for 2003 og 2004 idet oplysninger mangler.

□ Opgjort som bogførte bruttoudgifter.

Bemærk, at årets afgivne bevillinger, forbrug og finanslovsbevilling vil afvige fra hinanden, idet indtægter kan anvendes til nye projekter og uforbrugte bevillinger kan genaktiveres. Desuden vil selve forbruget optræde forsinket ift. bevillingsgivningen.

D. Bevillingsliste. Alle enkeltbevillinger givet i 2004.

**Naturforvaltning 2004
– årsberetning**

Udgiver:

Miløministeriet, Skov- og Naturstyrelsen 2005

Redaktion:

Mikael Kirkebæk, Driftsområdet - naturforvaltning

Bestilling:

Findes på www.skovognatur.dk

Grafisk tilrettelæggelse:

Page Leroy-Cruce

Foto:

Peter Simonsen, Anders Walther Hansen, Andreas Hermann og Thomas Retsloff

ISBN:

87-7279-668-5